

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Datum

2021-11-03

Vårt ärendenummer

02993-2021

Handläggare

Enheten för sexuell hälsa och hivprevention
Mika Fogelberg

Ert ärendenummer

S2021/05439

SOU 2021:59 Vägen till ökad tillgänglighet – långsiktig, strategisk och i samverkan

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående ovan rubricerade remiss och har följande att anföra:

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslagen i utredningen, och vill särskilt lämna följande synpunkter:

Folkhälsomyndighetens kommentarer

Generella kommentarer

Folkhälsomyndigheten är positiv till utredningens förslag som syftar till att minska väntetider och öka tillgängligheten till hälso- och sjukvården. Ökad tillgänglighet kan stärka förutsättningarna för en mer jämlik hälsa både mellan olika grupper i befolkningen och mellan olika regioner. En utvecklad nationell hälso- och sjukvårdsrådgivning via 1177 skulle särskilt bidra till detta.

Folkhälsomyndigheten vill dock betona vikten av att insatser för ökad tillgänglighet på nationell och regional nivå bör ha ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv. Dels för att minska belastningen på hälso- och sjukvården, dels för att vårdens resurser ska kunna användas mer effektivt. I propositionen God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik (prop. 2017/18:249) framgår att arbetet för en jämlik vård och en hälsofrämjande hälso- och sjukvård bör inriktas mot en förbättrad tillgänglighet för att motsvara olika behov. Centralt för en god och jämlik hälsa är att vården är tillgänglig för alla som behöver hälso- och sjukvård (prop. 2017/18:249). Folkhälsomyndigheten saknar i föreliggande delbetänkande ett djupare resonemang om jämlikhet, tillgänglighetsbarriärer och vikten av att tidigt identifiera utsatta grupper och grupper med särskilda behov. Barriärer kan t.ex. innefatta långa avstånd eller höga kostnader, men det kan också handla om personer som saknar kunskap om hur hälso- och sjukvården fungerar. Det kan också handla om förmågan att ta till sig information, vilket gör att hälso- och sjukvårdens arbete med anpassning av bl.a.

kommunikation och tillgänglighet i övrigt kan vara avgörande för om patienterna känner sig trygga i vårdmöten, fullföljer sin behandling och kommer på återbesök.

Väntetiderna och tillgängligheten till vård försämrades under covid 19-pandemin, vilket utredningen också slår fast. För att en jämlik vård ska kunna uppnås och därigenom bidra till en jämlik hälsa i befolkningen, anser Folkhälsomyndigheten att det behöver tydliggöras hur grupper som löper större risk för ohälsa än andra ska kunna få del av de insatser som föreslås i utredningen, framför allt personer som är utrikesfödda, har utländsk bakgrund och eller låg utbildning.

Specifika kommentarer

5.6.2 Folkhälsomyndigheten stödjer utredningens förslag om att samordna alla överenskommelser mellan staten och SKR, där tillgänglighet i hälso- och sjukvården finns med. Myndigheten vill dock även i detta sammanhang lyfta fram vikten av att ha ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv i målformuleringar och uppdrag inom ramen för samordningen av överenskommelser. Detta för att långsiktigt och hållbart minska vårdbehovet.

5.6.4 Folkhälsomyndigheten ser positivt på utredningens förslag om en ökad uppföljning från relevanta myndigheter och en förstärkt dialog med regionerna. Det är dock viktigt att arbetet för ökad tillgänglighet bedrivs parallellt med annat nödvändigt utvecklingsarbete, utan negativa konsekvenser för kärnverksamheten. Folkhälsomyndigheten anser även att representanter från kommuner bör ingå i den föreslagna kommittén för tillgänglighetsdialog. Kommuner har flera olika uppdrag inom t.ex. primärvården samt särskilda boenden för äldre och elevhälsan som är av vikt för arbetet.

6.11.6 Folkhälsomyndigheten vill framhålla vikten av att lyfta in det hälsofrämjande och förebyggande perspektivet och tydligt prioritera arbetet för hälsosamma levnadsvanor i utredningens förslag om regiongemensamma pilotverksamheter. Vidare bör arbetet inkludera systematiska och långsiktiga hälsofrämjande och förebyggande insatser på befolkningsnivå för att främja folkhälsan. Ett arbete som behöver spegla hälsans bestämningsfaktorer och de samhälleliga förutsättningarna för en god och jämlik hälsa, inte minst för att långsiktigt minska vårdbehovet och därmed också belastningen på hälso- och sjukvården.

9.9 Folkhälsomyndigheten stödjer utredningens förslag om ökad kvalitet i uppgifterna i väntetidsdatabasen. Myndigheten vill också lyfta vikten av att analysera eventuella skillnader mellan olika grupper i befolkningen, både utifrån socioekonomi och utifrån de olika diskrimineringsgrunderna, i relation till väntetider.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Karin Tegmark Wisell. I den slutliga handläggningen har biträdande avdelningschefen Malin Grape och t.f. enhetschefen Desireé Ljungcrantz deltagit. Utredare Mika Fogelberg har varit föredragande.

Sida
3 (3)

Folkhälsomyndigheten

Mika Fogelberg